

AXIER LOPEZ

Hirigintza

Barrikabaso, ustelkeriaren aurkako borrokarako eredu bat

Lehenbiziko aldiz, epaitegiek balio gabe utzi dute EAeko udal batek egindako lur birsailkapena, lur horren paisaia-balioa dela eta. Barrikan gertatu da, Bizkaiko Uribe Kosta eskualdean. Itxura osoz eraisketa izan behar zen ordurako eraikitako etxeen zoria, baina ekologisten ekimenak oso bestelako jokalekua eraiki du, eta bide batez eskandalu ederra utzi du agerian.

UNAI BREA

HAMAIKA URTE igaro dira, baina azkenean epaitegiek arrazoia eman diote Uribe Kostako Txipio Bai talde ekologistari. Iazko uztaillean, Espainiako Auzitegi Gorenak irmotzat jo zuen bost urte lehenago Euskal Autonomia Erkidegoko Justizia Auzitegi Nagusiak (EAEAN) emandako epaia, zeinaren arabera legez kanpokotzat jotzen zen Barrikako Udalak 1998an egindako lur birsailkapena. Ez da birsailkapen bat legez kanpo uzten den lehen aldia, baina bai, EAEn behinik behin, horren arrazoia birsailkatuta-

ko lurzorua ren paisaia-balioa dela.

1998an, Bizkaiko Foru Aldundiak behin-betiko onartu zuen Lur Urbanizagarri kalifikazioa ematea Barrikabaso izeneko eremuaren zati bati, bere garaian Eusko Jaurlaritzak babestu beharreko gune izendatu zuen arren, daukan paisaia-balioa-gatik. Barrikako Udalak eta lurraren ugazaba den Lezama-Leguizamon familiak hamarkada bat lehenagotik eginda zeuzkaten planen arabera, 350 etxebizitza inguru egin behar zituzten bertan. Baina Txipio Baik, epaitegietara jotzea zer den ondo

dakien talde ekologistak, helegitea ipini zuen erabakiaren aurka. Hirutan mintzatu dira epaileak, eta hirutan Txipio Bairen alde. Horretarako argudioa, sinplea, Iñaki Ortigosa elkarteko presidentearen ahotik jaso dugu: "Paisaia-balioa badu eremuak, zertan oinarritzen dira esateko orain ez duela? Ezin dira gutuzi batengatik sailkapenak aldatu. Orain badago aurrekari bat, eta pozik gaude jurisprudentzia hori sortu dugulako". Baina bitartean urteak igaro dira, eta Barrikabason txaletak eraiki gura zituztenen

hasierako asmoak, bete-betea ez bada ere, gauzatu dira hein batean: hamalau txalet eraiki dituzte, aurreko orrialdeko argazkian ikus daitekeenez.

Ekologisten ezusteko proposamena

Epaia irmoa zela jakin zenean, “eraiste” berba hasi zen entzuten han-hemen. Barrikatik, egun argietan, ederto ikusten da Kantabriako kostaldea, eta hango oihartzunak ere erraz iritsi ziren Bizkaia aldera. Azken hamasei urteetan, legez kontra eraikitako hogeiren bat auzune eraisteko agindu dute kantabriar epaileek (ikus ARGIA 2.110), eta askok apustu egin zuten patu bera izango zutela Barrikabasoko txaletek. Lehenengo kasua izango zatekeen EAEn. Baina Txipio Baik oso bestelako bidea aukeratu du.

Hamalau txaletak zutik utzi, baina gainerakoa benetan babesteko berme sendoa ipini dadila. Horrela laburbildu daiteke talde ekologistaren proposamena. *Barrikabasoren behin-betiko babeserako plana* izena eman diote, eta hilabeteak eman dituzte alderdi politikoei aurkezten. Momentuz arrakastatsu, nahiz eta eskarietako bat inork ez duen aintzat hartu: bere garaian Barrikabaso birsailkatzearen alde bozkatu zuten zinegotziei –alkatea

barne– kargu publikoak edukitzeko gaitasuna kentzea, eta haiek hartzea beren gain auzi honekiko sortzen diren erantzukizun ekonomikoak. Hori albo batera utzita, Txipio Bairen proposamenak zerbaiteko balio izan du: Udalak eremu osoa urbanizatzeko zeuzkan planak –iazko epaia sektore bati baino ez dagokio– bertan behera utzi ditu, eraiki gabe geratu ziren sailetan egindako azpiegiturak (errepideak,

“Behin eraiki ondoren ez da ezer botatzen, lehengoratze hitza oso polita da baina ez da praktikara eramaten”

IÑAKI ORTIGOSA (TXIPIO BAI)

espaloiak, kaleargiak...) kendu egingo dira, inguruari eragiten dioten plan sektorialetan bereziki hartuko da kontuan eremuaren paisaiabalia, eta Espainiako Kostalde Zuzendaritza Nagusiak onartu egin du babes eremua 200 metrora zabaltzea, lehengo 100en orde. Zein da horretarako ordainduko den bidesaria? Eraikitako hamalau txaletak antolamendutik kanpo uztea. Bestela esanda, ez dira eraitsiko.

Dagoena salbatzea hobe

Lehentxeago aipatu dugun Kantabriari buruzko erreportajea –2007. urtea zen– Txipio Baik kide batek zioen Barrikabasoko txaletak legez kanpokoak direla berresten zenean, eraitsi egin beharko zituztela. Baina azkenean, elkarteak berak egin dio uko bide horri. “Esperientziak diosku behin eraiki ondoren ez dela ezer botatzen”, azaldu digu Iñaki Ortigosak, “*lehengoratze* hitza oso polita da baina praktikan ez da ia inoiz gauzatzen”. Kantabriako adibideari berriz begiratzea besterik ez dago: urteak joan urteak etorri, eraitsi beharreko etxe guztiek zutik diraude, haiek botatzea agintzen duten epaiak bezain irmo.

Hori ikusita, eta Barrikabasori egindako kaltea izan zitekeen bezain handia ez dela kontuan izanda, oraindik salbatzeko dagoena –gehiena– salbatu nahiago izan du Txipio Baik. “Legea benetan zorroztasunez beteko balitz, askoz aukera errealistagoa izango zen eraistea eskatzea, baina gauden-gaudenean arriskua geneukan horretan indarrak xahutzen hamar urte eman eta gero, hamalau txalet hauek ez ezik, beste ehunka batzuk edukitzeko Barrikabason. Gure hautua, azkenean, zera izan da: eraiketaren alde ez borrokatzearen truke, babes eraginkorra eskatzea erakundeetara”.

Arrisku bat eduki dezake Txipio Baik hartutako bideak. Kantabrian eraiketaren alde lan franko egin duen ARCA talde ekologistak aipatu zigun duela hiru urte, eta espainiar fiskalen bati ere entzun izan diogu antzeko adierazpenik: eraikitakoa onartzea, azken batean, legez kanpo eraikitzeko “gonbidapena” da. Lehenbizi triskantza egin, eta gero gerokoak. Nolanahi, horren aurka borrokatzeak, borrokatu izan den lekuetan, ez du emaitza onik ekarri.

Argazkian, Barrikako Udaletxea. Barrikabaso babesteko ekologistek proposatutako zenbait neurri onartu dituzte osoko bilkuran, alkatetza duen EAJk aurka bozkatu arren.

UNAI BREA

Uribe-Kosta-Butroe biotopo babestu izendatzeko eskatu dute

Maiatzaren 20an emandako prentsaurrekoan, bederatzita talde ekologistek, tartean Txipio Baik, Uribe-Kostako itsasertza, hala nola Butroe ibaiaren estuarioa, biotopo babestu izendatu ditzatela eskatu zuten, “inguruak presio demografikoagatik jasaten duen mehatxuari aurre egiteko”. Butroeren estuarioa, hain zuzen, ingurumen-kalitate berezikoa dela azpimarratu zuten, hainbat ikerketaren emaitzek erakusten duenez. “Txingudiko badiaren pareko balioa dauka, eta Euskal Herrian Urdaibai

baino ez litzateke egongo haren gainetik”, adierazi zuten ekologistek. Gaineratu zutenenez, Bizkaiko Foru Aldundiari eta balizko biotopoan lurak dauzkaten bost udalei eskatu-

ko diete proposamenarekin bat egitea. Izendapena, egitekotan, Eusko Jaurlaritzaren esku dago.

Gorlizko badia, Barrikatik ikusita.

ARTBERI-CC BY SA

Etxe-jabeak, errugabeak?

Aldiz, abantaila nabarmena dauka Txipio Bairen hautuak: *biktimaren* figurari indarra kentzen dio. Legez kanpoko etxeetan bizi den jendeaz ari gara noski. Kantabrian –berri ere ispilu horretan begiratzea beste irtenbiderik ez baitaukagu– sekulako indarra hartu dute AMA elkartearen bildutako etxe-jabeek. 1.000 familia inguru. Horrek barregarri uzten ditu Barrikako hamalauak, zer esanik ez. Baina gutxi edo asko, udal agintariak saiatu dira haiek erabiltzen ekologisten aurka, “xantaia modura”, Iñaki Ortigosaren berbetan.

Barrikabason bizi direnek, iazko uztaileko epaia ezagututakoan, berehala kontratatu zuten abokatu bat, eraisketa mehatxuaren beldurrez. Euren etxeak botako ez dituztela jakin dutenetik, ordea, ez dute zalaparta handirik sortu.

Txipio Baik Barrikabasorako babes-plana aurkeztu zuenean, iazko

udazkenean, beren txaleta “fedeez” erosi zuten Barrikabasoko biztanleentzat zegozkien kalte-ordainak eskatu zituen. Fedee onarena azpimarratu zuten, ordurako jakin baitzekiten auzokideetako batzuek, etxea erosi zutenean, bazutela Barrikabasonen birsailkapenaren kontrako helegitearen berri. Baina hara non ezusteko ederra hartu duten ekologistek. Izan ere, Txipio Bairen ustez, oso litekeena da hamalau jabeek hasieratik jakin izana Barrikabasonen birsailkapena epaitegietara eramana zela. Ekologistek helarazi digute hamalau etxe horien lizentziei buruz Udaletxeak –epeaz kanpo eta salaketa mehatxu baten ostean– eman dien informazioa; hor ikus daiteke, beste irregularitasun batzuen artean, Barrikabasoko hamalau familietatik bakarrak duela eskatuta derrigorrezko lehen erabilerrako lizentzia, eta hark ere iazko uztailean eskatu zuela, Auzitegi Gorenaren epaia ezagutu ostean.

Gurekin ez du hitz egin nahi izan, baina Juan Jose Ezpeletak, Barrikako alkateak, hamalau familia horiek babestu beharra aldarrikatu du hainbat hedabidetan. Haatik, Iñaki Ortigosaren ustez Udalak berak jarri ditu familia horiek dauden atakan, bertan bizi direnetik ez baitie bizigarritasun-zedularik eskatu, ez eta zergarik ordainarazi ere. “Linbo batean eduki dituzte, bazekitelako azkenean epaileek legez kanpo utziko zutela birsailkapena”.

Biktima, azkenean, ingurumena da. Barrikako epaia kasu bakana da, Txipio Bairen salaketa kasu bakana izan den bezala, baina Barrikabasonen eskandalua Euskal Herrian salbuespena dela uste duenak, bota dezala lehen harria. Harriz harri egiten baitira txaletak. ■

argia.com

Iñaki Ortigosari Barrikan egindako elkarrizketaren bideoa duzue ikusgai.

HOTELA IRIARTE JAUREGIA *****

Bidania (Bidegoian) Gipuzkoa • Tel: 943681234
www.iriartejauregia.com